

Annáll efnahags- og peningamála 2014

Janúar 2014

Hinn 4. janúar 2014 tilkynnti Seðlabanki Íslands að ákveðið hefði verið að gera hlé á reglulegum gjaldeyriskaupum bankans af viðskiptavökum á gjaldeyrismarkaði.

Hinn 7. janúar 2014 sendi Seðlabankinn greinargerð til ríkisstjórnarinnar í samræmi við sameiginlega yfirlýsingu ríkisstjórnar og Seðlabanka Íslands frá 27. mars 2001, vegna þess að 12 mánaða verðbólga fór 0,2 prósentur yfir efri frávíksmörk verðbólguþröngu í desember 2013. Meginástæða frávíksins var húsnæðiskostnaður og í minna mæli þjónusta. Ekki þótti ástæða til sérstakra viðbragða, enda frávíkið fyrirséð. Með nýjum kjarasamningum þótti líklegt að verðbólga lækkaði hratt á næstunni, en síðan hægar í átt að markmiði.

Hinn 10. janúar 2014 gaf alþjóðlega lánshæfismatsfyrirtækið Standard & Poor's (S&P) Arion banka lánshæfismatið BB+ með stöðugum horfum. Mat S&P byggist á traustri stöðu Arion banka á innlendum markaði.

Hinn 15. janúar 2014 samþykkti Alþingi þingsályktun nr. 9/143, um að staðfesta skyldi reglugerð ESB nr. 924/2009 sem er ætlað að koma á öruggri, notendavænni og áreiðanlegri greiðsluþjónustu í evrum milli landa, sem líkastri því sem gerist innanlands á hverjum stað. Einnig var staðfest reglugerð 260/2012 sem leitast við að samræma kröfur um millifærslur fjármuna og beingreiðslur í evrum.

Hinn 17. janúar 2014 samþykkti Fjármálaeftirlitið samruna Auðar Capital hf. og Virðingar hf. á grundvelli 1. mgr. 160. gr. laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki. Virðing hf. tekur við öllum réttindum og skyldum Auðar Capital hf. og verða félögin sameinuð undir nafni Virðingar hf. Samhliða samþykkti Fjármálaeftirlitið skiptingu Auðar Capital í AC Eignarhald hf. annars vegar og Auði Capital hf. hins vegar og skiptingu Virðingar í VI hf. annars vegar og Virðingu hf. hins vegar. Með umræddum skiptingum fluttust tilteknar eignir ótengdar rekstri fjármálafyrirtækja frá verðbréfafyrirtækjum til AC Eignarhalds hf. og VI hf.

Hinn 20. janúar 2014 gaf hið alþjóðlega lánshæfismatsfyrirtæki Standard & Poor's (S&P) Landsbankanum lánshæfiseinkunnina BB+ og taldi horfur stöðugar. Í lánshæfismati S&P kemur fram að matsfyrirtækið álíti að Landsbankinn búi að umtalsverðu svigrúmi í lausa- og eiginfjárstöðu ef til erfiðleika kemur í efnahagslífinu. Mat S&P á stöðugum horfum Landsbankans endurspeglar þær væntingar matsfyrirtækisins að bankinn muni endurskipuleggja skuldbréfin sem gefin voru út til LBI og eru á gjalddaga 2014-2018 og að eiginfjárgrunnur Landsbankans muni halda áfram að styrkjast.

Hinn 21. janúar 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 10/2014, um breytingu á sveitarstjórnarlögum nr. 138/2011. Með lögnum var það gert valkvætt fyrir sveitarfélög, í allt að tíu ár frá gildistöku sveitarstjórnarlaga þann 1. janúar 2012, að undanskilja eignarhluti í veitu- og orkufyrirtækjum í útreikningi á afkomu og fjárhagsstöðu sveitarfélaga sem eftirlitsnefnd með fjármálum sveitarfélaga notast við í störfum sínum. Með því gefst sveitarfélögum svigrúm við mælingu á fjárhagslegri aðlögun þeirra, í þeim tilvikum þegar það er þeim hagfellt, að taka með í reikninginn stöðu veitu- og orkufyrirtækis, þ.e. ef þau eru fjárhagslega stöndug.

Hinn 22. janúar 2014 gaf Fjármálaeftirlitið út nýjar reglur nr. 165/2014, um viðbótareftirlit með fjármálasamsteypum. Reglurnar leysa af hólmi eldri reglur um sama efni. Samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki og lögum um váttryggingastarfsemi hefur Fjármálaeftirlitið eftirlit með því að fjármálasamsteypur fari að ákvæðum laga um fjármálafyrirtæki og laga um váttryggingastarfsemi.

Hinn 23. janúar 2014 var greint frá niðurstöðum sérfræðingahóps um afnám verðtryggingar á nýjum neytendalánnum. Helstu tillögur hópsins voru að takmarka lánstíma verðtryggðra jafngreiðslulána við 25 ár að hámarki en 10 ár að lágmarki, takmarka möguleika á veðsetningu vegna verðtryggðra íbúðalána og styrkja hvata til óverðtryggðra lánveitinga og lántöku.

Hinn 24. janúar 2014 breytti matsfyrirtækið Standard & Poor's horfum fyrir lánshæfi Ríkissjóðs Íslands úr neikvæðum í stöðugar. Jafnframt kom fram að lánshæfiseinkunnirnar BBB-/A-3 fyrir erlendar og innlendar skuldbindingar væru

óbreyttar. Fram kom í álit matsfyrirtækisins að gert væri ráð fyrir að áætlaðar skuldaleiðréttingaraðgerðir yrðu fjármagnaðar með skattahækkunum, þ.e. bankaskatti, frekar en hallarekstri.

Hinn 29. janúar 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 9/2014, um fjárhagsaðstoð vegna gjaldþrotaskipta. Samkvæmt lögnum geta einstaklingar í verulegum fjárhagserfiðleikum sótt um fjárhagsaðstoð til greiðslu tryggingar fyrir kostnaði vegna gjaldþrotaskipta til umboðsmanns skuldara. Til að úrræðið standi til boða þarf hlutaðeigandi ásamt því að vera í verulegum greiðsluörðugleikum að hafa leitað annarra greiðsluvandaúrræða án árangurs eða þá að umboðsmaður skuldara metur það svo að önnur greiðsluvandaúrræði muni ekki gagnast við lausn greiðsluvanda viðkomandi.

Febrúar 2014

Hinn 4. febrúar 2014 fóru fram útboð þar sem Seðlabankinn bauðst til að kaupa evrur í skiptum fyrir krónur, annars vegar til fjárfestingar til langs tíma í íslensku atvinnulífi og hins vegar gegn greiðslu í ríkisverðbréfum. Einnig kallaði Seðlabankinn eftir tilboðum frá aðilum sem vildu selja íslenskar krónur gegn greiðslu í reiðufé í erlendum gjaldeyri. Niðurstaða útboða um kaup á evrum var sú að tilboðum að fjárhæð 46,8 milljónir evra var tekið. Útboðsverðið var ákvarðað 209 kr. fyrir hverja evru. Niðurstaða útboðs um kaup á krónum fyrir evrur var sú að tilboðum að fjárhæð 9,9 ma.kr. var tekið. Útboðsverðið var ákvarðað 210 kr. fyrir hverja evru. Í hverju útboði var öllum samþykktum tilboðum tekið á sama verði.

Hinn 5. febrúar 2014 ákvað lánshæfisfyrirtækið Reitun að breyta einkunnaskala sínum í átt til þess sem þekkist á alþjóðlegum markaði þar sem besta einkunn er AAA.

Hinn 7. febrúar 2014 staðfesti matsfyrirtækið Fitch Ratings lánshæfiseinkunnir Ríkissjóðs Íslands, þ.e. BBB fyrir skuldbindingar í erlendum gjaldmiðlum og BBB+ fyrir skuldbindingar í innlendum gjaldmiðli. Horfur fyrir lánshæfi Ríkissjóðs Íslands voru metnar stöðugar. Landsþakið (e. Country ceiling) var staðfest sem BBB og jafnframt var staðfest lánshæfiseinkunnin F3 fyrir skammtímaskuldbindingar í erlendum gjaldmiðlum.

Hinn 12. febrúar 2014 ákvað peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands að halda vöxtum bankans óbreyttum. Daglánavextir voru 7,00%, vextir af lánum gegn veði til sjö daga voru 6,00%, hámarksvextir á 28 daga innstæðubréfum 5,75% og innlánsvextir 5,00%.

Hinn 12. febrúar 2014 afturkallaði Fjármálaeftirlitið starfsleyfi íslenska tryggingafyrirtækisins European Risk Insurance Company (ERIC), en það var íslenskt váttryggingafélag sem stundað hafði starfsemi erlendis. Skipaði Fjármálaeftirlitið fyrirtækinu skilastjórn samkvæmt lögum nr. 56/2010, um váttryggingastarfsemi.

Hinn 12. febrúar 2014 mótmælti fjármálaráðuneytið fyrirhugaðri gjaldtöku landeigenda við Geysi af ferðamönnum sem um svæðið fara. Var vísað til þess að íslenska ríkið ætti landið sem hverirnir væru á og fjórðung lands í næsta umhverfi í sameign með landeigendum. Gjaldtaka hófst engu að síður 15. mars, en hinn 14. apríl var sett lögban á hana að kröfu ríkisins.

Hinn 17. febrúar 2014 sendi matsfyrirtækið Moody's frá sér álit þar sem fram kom að lögsókn yfirvalda í Bretlandi og Hollandi fyrir hönd innstæðutryggingarsjóða þeirra á hendur Tryggingarsjóði innstæðueigenda og fjárfesta á Íslandi hefði engin áhrif á lánshæfiseinkunn Ríkissjóðs Íslands, sem er Baa3 fyrir skuldbindingar í erlendum gjaldmiðlum með stöðugum horfum. Þá var vísað í úrskurð EFTA-dómstólsins frá 2013 um að engin greiðsluskylda vegna Icesave-reikninga hvíldi á ríkissjóði.

Hinn 25. febrúar 2014 lagði utanríkisráðherra fram tillögu til þingsályktunar um að draga til baka umsókn Íslands um aðild að Evrópusambandinu. Tillagan varð ekki útrædd á vörþingi.

Hinn 26. febrúar 2014 heimilaði iðnaðar- og viðskiptaráðherra Landsneti, á grundvelli 23. gr. raforkulaga, að framkvæma eignarnám í tilteknum jörðum á Suðurnesjum vegna lagningar Suðurnesjalínu 2.

Mars 2014

Hinn 12. mars 2014 sömdu Evrópusambandið, Noregur og Færeyjar um skiptingu veiðiheimilda á makríl. Ísland stendur utan þessa samkomulags. Samkomulag þessara þriggja ríkja er til næstu fimm ára og tóku þau sér samtals

1.047.000 tonna afla á árinu 2014 eða nær 18% umfram heildarráðgjöf ICES. Þar af tóku ESB og Noregur til samans 890.000 tonn sem var allur ráðlagður heildarafli á árinu 2014 .

Hinn 13. mars 2014 kvað Hæstiréttur upp dóm í máli SPB hf. gegn Fjármálaeftirlitinu nr. 161/2014 og staðfesti úrskurð héraðsdóms þar sem kröfu Fjármálaeftirlitsins við slit SPB hf. var skipað í réttindaröð samkvæmt 2. tölul. 110. gr. laga nr. 21/1991, um gjaldþrotaskipti o.fl. Kröfunni hafði Fjármálaeftirlitið lýst vegna eftirlitsgjalds fyrir árið 2012, sem Fjármálaeftirlitið lagði á SBP hf. samkvæmt heimild í lögum nr. 99/1999, um greiðslu kostnaðar við opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi, en um var að ræða fastagjald óháð álagningarstofnum. Í dómi Hæstaréttar var vísað til þess að gjaldtökuheimild Fjármálaeftirlitsins væri fullgild heimild til skattlagningar samkvæmt 40. gr. og 77. gr. stjórnarskrárinnar og því ekki lagalega nauðsyn til þess að samræmi væri milli gjaldsins og kostnaðar við eftirlit Fjármálaeftirlitsins.

Hinn 18. mars 2014 fóru fram útboð, sem tilkynnt var um 5. febrúar, þar sem Seðlabankinn bauðst til að kaupa evrur í skiptum fyrir krónur, annars vegar til fjárfestingar til langs tíma í íslensku atvinnulífi og hins vegar gegn greiðslu í ríkisverðbréfum. Einnig kallaði Seðlabankinn eftir tilboðum frá aðilum sem vildu selja íslenskar krónur gegn greiðslu í reiðufé í erlendum gjaldeyri. Niðurstaðan var sú að öllum tilboðum var hafnað.

Hinn 19. mars 2014 ákvað peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands að halda vöxtum bankans óbreyttum. Daglánavextir voru 7,00%, vextir af lánum gegn veði til sjö daga voru 6,00%, hámarksvextir á 28 daga innstæðubréfum 5,75% og innlánsvextir 5,00%.

Hinn 19. mars 2014 sendu Fjármálaeftirlitið, Seðlabanki Íslands, Neytendastofa, fjármála- og efnahagsráðuneytið og innanríkisráðuneytið út aðvörun til almennings og fyrirtækja vegna notkunar sýndarfjár. Var bent á að gildandi lög á Íslandi vernda neytendur ekki fyrir tapi á sýndarfé, krafa eiganda á útgefanda er óljós, og verðgildi og aðgengi að sýndarfé er ótryggt.

Hinn 26. mars 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 27/2014, um breytingu á lögum um váttryggingastarfsemi, nr. 56/2010, og váttryggingamiðlun, nr. 32/2005. Með breytingunni voru gerðar úrbætur á innleiðingu tveggja tilskipana annars vegar tilskipun 2001/17/EB um endurskipulagningu og slit váttryggingafélaga og hins vegar tilskipun 2002/92/EB um miðlun váttrygginga, sem hafði verið ábótavant. Með lögnum eru m.a. heimildir til endurtrygginga rýmkaðar, gagnsæiskröfur auknar og hert á ákvæðum um stjórnarsetu, virka eignarhluti og upplýsingaskyldu. Sama dag samþykkti þingið lög nr. 28/2014, sem felldu lög um verðbréfavíðskipti og lög um kauphallir betur að svonefndri MIFID-tilskipun ESB 2004/39/EB. MIFID er skammstöfun á „Markets in Financial Instruments Directive“.

Hinn 28. mars 2014 var greint frá því að verkefnisstjórn 3. áfanga áætlunar um vernd og orkunýtingu landsvæða (rammaáætlunar) legði til að Hvammsvirkjun í neðri hluta Þjórsár yrði flutt úr biðflokki rammaáætlunar í orkunýtingarflokk. Málið hafði ekki verið afgreitt af Alþingi í árslok 2014.

Hinn 28. mars 2014 var tilkynnt um samkomulag strandríkja um veiðar á kolmunna árið 2014. Veiddar yrðu alls 1,2 milljón lestir en endurskoðun á aflareglu var frestað til hausts. Hlutur Íslands úr heildarveiðinni er 194.722 lestir.

Apríl 2014

Hinn 4. apríl 2014 undirrituðu fjármálaráðherra og Kennarasamband Íslands f.h. framhaldsskólakennara samkomulag um breytingar á gildandi kjarasamningum og framlengingu þeirra til loka október 2016 með afturvirkum hækkunum til 1. mars 2014. Samningurinn var gerður eftir að verkfall framhaldsskólakennara hafði staðið frá 16. mars. Samanlagðar almennar launahækkanir samkvæmt samningnum námu um 7%, en hækkanir tengdar breytingum á vinnufyrirkomulagi tæplega 18%. Laun gætu þó hækkað meira þar sem í samningnum er ákvæði sem tiltekur að semji viðmiðunarhópar um meiri almennar hækkanir en eru í samningnum muni sú hækkun, sem umfram er, bætast við launahækkanir samkvæmt samningnum. Fyrir lok febrúar 2015 skal þó fara fram atkvæðagreiðsla meðal félagsmanna K.Í. um upptöku nýs vinnumats. Felli meirihluti félagsmanna upptöku þess, fellur samningurinn úr gildi og ekki verður af þeim hækkunum sem ekki hafa þá komið til framkvæmda. Samningurinn var samþykktur í allsherjaratkvæðagreiðslu 22. apríl. Á næstu vikum sömdu grunnskólakennarar, leikskólakennarar og skólástjórnenndur á sviðuðum nótum. Undir jól sömdu svo tónlistarskólakennarar eftir mánaðar verkfall.

Hinn 9. apríl 2014 undirritaði iðnaðar- og viðskiptaráðherra fjárfestingarsamning við United Silicon hf. vegna fyrirhugaðs kísilvers félagsins í Helguvík á Reykjanesi. Um er að ræða nýfjárfestingarverkefni sem hljóðar upp á 74 millj. evra eða tæplega 12 milljarða íslenskra króna. Samningurinn felur í sér skattaávilnanir, þ.e. tekjuskattur verður 15% í stað 20% og 50% og afsláttur verður veittur af almennu tryggingargjaldi, hvort tveggja í 10 ár frá því að gjaldskylda myndast en að hámarki í 13 ár frá því að samningurinn tekur gildi. Að auki veitir Reykjanesbær ákveðnar ávilnanir til jafnlangs tíma.

Hinn 22. apríl 2014 var greint frá ákvörðun atvinnuvegaráðherra um heildarafla íslenskra skipa á makríl á árinu 2014. Hann skyldi nema 147.721 tonni eða um 16,6% af ráðgjöf Alþjóða hafrannsóknaráðsins. Þetta samrýmdist þeirri kröfu sem Ísland hafði uppi í samningaviðræðum um skiptinu makrílkvótans.

Hinn 30. apríl 2014 fékk Íslandsbanki lánsþæfismatið BB+ með stöðugum horfum frá Standard & Poor's. Er það einu þrepi frá íslenska ríkinu.

Maí 2014

Hinn 6. maí 2014 kynnti verkefnastjórn um framtíð húsnæðismála tillögur sínar fyrir ríkisstjórn. Í kjölfarið voru tillögurnar kynntar opinberlega. Af þessu tilefni ákvað Fjármálaeftirlitið að stöðva tímabundið viðskipti með alla skuldabréfaflokka Íbúðalánasjóðs sem teknir höfðu verið til viðskipta á aðalmarkaði Nasdaq OMX Iceland. Var ákvörðunin tekin til að vernda jafnræði fjárfesta. Viðskipti voru aftur heimiluð með alla skuldabréfaflokkana 7. maí 2014 þar sem tillögurnar lágu þá fyrir.

Hinn 6. maí 2014 ákvað Fjármálaeftirlitið að stöðva tímabundið viðskipti með ETF-sjóðinn Landsbréf-LREAL sem rekinn er af Landsbréfum hf. í ljósi eignasamsetningar sjóðsins í dagslok 5. maí 2014 og stöðvunar viðskipta með skuldabréf Íbúðalánasjóðs. Var ákvörðunin tekin til að vernda jafnræði fjárfesta. Viðskipti með sjóðinn voru aftur heimiluð 7. maí 2014 þar sem Íbúðalánasjóður hafði birt opinberlega tilkynningu um tillögur verkefnisstjórnar um framtíð húsnæðismála.

Hinn 6. maí 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 33/2014, um breytingu á lögum um váttryggingastarfsemi, nr. 56/2010, nánar tiltekið um slit váttryggingafélaga. Breytingunni var ætlað að bæta úr vanköntum á starfsemi skilastjórna váttryggingafélaga og auka samræmi við EES-reglur.

Hinn 7. maí 2014 gaf Íslandsbanki út skuldabréf að upphæð 100 m. evra. Þetta er fyrsta erlenda útgáfa hins nýja Íslandsbanka í evrum. Skuldabréfið er til tveggja ára og ber 3% fasta vexti. Skuldabréfið er gefið út undir GMTN-útgáfuramma Íslandsbanka sem gefur bankanum færi á að gefa út skuldabréf í mismunandi gjaldmiðlum á föstum og fljótandi vöxtum. Skuldabréfin voru skráð í Kauphöllinni á Írlandi þann 16. maí 2014.

Hinn 8. maí 2014 komust Landsbankinn hf. og slitastjórn LBI hf. að samkomulagi um breytingar á uppgjörsskilmálum sem samið var um í desember 2009. Af hálfu slitastjórnar LBI hf. var gerður fyrirvari um að tiltekna undanþágur fengjust í samræmi við lög um gjaldeyrismál. Lokagreiðsla verður innt af hendi í október 2026 í stað október 2018. Endurgreiðslur verða á tveggja ára fresti og dreifast nokkuð jafnt. Landsbankinn hefur einnig heimild til að greiða skuldina að hluta eða að fullu upp án kostnaðar hvenær sem er á tímabilinu. Vaxtakjör verða óbreytt til október 2018 en eftir það fer vaxtaálagið stighækkandi.

Hinn 8. maí 2014 úrskurðaði Eftirlitsstofnun EFTA að breytingar sem gerðar voru á íslenskum lögum um virðisaukaskatt og vörðuðu viðskiptavini gagnavera fælu í sér ólögmetta ríkisaðstoð. Þessar breytingar fólust annars vegar í því að virðisaukaskattur var ekki lagður á blandaða þjónustu gagnavera við erlenda kaupendur og hins vegar í því að innflutningur á netþjónum og tengdum búnaði var undanþeginn virðisaukaskatti þegar eigendur þeirra höfðu hvorki búsetu né fasta starfsstöð á Íslandi.

Hinn 14. maí 2014 voru opnuð tilboð í gjaldeyrisútbóði sem Seðlabankinn hafði auglýst hinn 31. mars 2014. Tilboð bárust um að selja 52,3 milljónir evra fyrir krónur og var tekið tilboðum að fjárhæð 34,5 milljónir evra á genginu 190 krónur á evru. 2,5 ma. evra voru gegn greiðslu í ríkisskuldabréfum en 49,8 ma.kr. voru til langtímafjárfestingar innanlands. Einnig bauðst Seðlabankinn til að kaupa krónur fyrir evrur. Boðnir voru fram 8,5 ma.kr. og var tekið tilboðum að fjárhæð 6,4 ma.kr. á genginu 196 kr. á evru. Í hvoru útbóði var öllum samþykktum tilboðum tekið á sama verði.

Hinn 14. maí 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 50/2014, ný heildarlög um framkvæmdarvald og stjórnarsýslu ríkisins í héraði. Með lögnum var sýslumannsembættum í landinu fækkað úr tuttugu og fjórum í níu. Samhliða setningu laganna voru samþykkt lög um breytt skipulag lögregluumdæma í landinu.

Hinn 14. maí 2014 samþykkti Alþingi þingsályktunartillögu nr. 27/143, um að heimila ríkisstjórninni að staðfesta fríverslunarsamninga EFTA-ríkjanna við Kosta Ríka, Panama, Kólumbíu og Bosníu-Hersegóvínu, ásamt tengdum samningum um landbúnaðarvörur við Kólumbíu og Bosníu-Hersegóvínu.

Hinn 15. maí 2014 uppfærði Reitur lánshæfismat á Arion banka hf. úr i.BBB1 með jákvæðum horfum í i.A3 með stöðugum horfum. Lánshæfismat sértryggðra skuldabréfa bankans er óbreytt frá fyrra ári, i.AA2 með stöðugum horfum.

Hinn 16. maí 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 35/2014, um leiðréttingu verðtryggðra fasteignaveðlana. Með lögnum var kveðið á um skipan og fyrirkomulag leiðréttingar á höfuðstól verðtryggðra fasteignaveðlana heimila á tímabilinu 1. janúar 2008 til 31. desember 2009. Lögin voru hluti af aðgerðaáætlun ríkisstjórnarinnar um höfuðstóls-lækkun húsnæðislána. Hámarksfjárhæð niðurfærslu á heimili var ákveðin 4 m.kr. en til frádráttar komu fyrri opinber úrræði sem lántakandi hefði þegar notið. Fyrirkomulagið gerði ráð fyrir að lækkun væri að frumkvæði lántaka og að sækja þyrfti um hana hjá ríkisskattstjóra á tímabilinu 15. maí til 1. september 2014.

Hinn 16. maí 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 38/2014, um breytingu á lögum um vexti og verðtryggingu, nr. 38/2001. Með breytingunni var ákveðið að fyrningarfrestur uppgjörskrafa, vegna ólögmætrar verðtryggingar láns-samninga með gengisvísitölu skyldi vera átta ár reiknað frá 16. júní 2010.

Hinn 16. maí 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 40/2014, um ráðstöfun séreignarsparnaðar til húsnæðissparnaðar og greiðslu húsnæðislána. Með lögnum, sem voru hluti af aðgerðaáætlun ríkisstjórnarinnar um höfuðstóls-lækkun húsnæðislána, var annars vegar heimilað að ráðstafa séreignarsparnaði til greiðslu veðlana, sem tekin voru vegna öflunar íbúðarhúsnæðis til eigin nota, og hins vegar að ráðstafa iðgjöldum sem safnast höfðu upp á tilteknu tímabili (húsnæðissparnaður) til öflunar íbúðarhúsnæðis til eigin nota. Í báðum tilvikum var um að ræða tímabundin skatt-frjáls úrræði.

Hinn 16. maí 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 46/2014, um gjaldskrárlækkanir o.fl. Með lögnum var kveðið á um almenna lækkun á sköttum og gjaldskrár miðað við forsendur fjárlaga. Samkvæmt lögnum skyldu viðkomandi gjöld hækka um 2% milli ára í stað 3%, eins og samþykkt hafði verið vegna afgreiðslu fjárlaga 2014. Markmiðið var að uppfylla fyrirheit ríkisstjórnarinnar um að draga úr verðlagshækkunum, sem verkalýðshreyfingunni hafði verið lofað við undirritun kjarasamninga í desember 2013. Þau gjöld sem um ræðir voru bensíngjald, olíugjald, kílómetra-gjald, gjald af áfengi og tóbaki, kolefnisgjald, raforkuskattur og stimpilgjald.

Hinn 16. maí 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 47/2014, um breytingu á lögum um veiðigjöld nr. 74/2012. Með lögnum var gerð breyting á veiðigjöldum þannig að þau skyldi ákveða sem fasta krónutölu á afla úr sjó eftir tegundum á fiskveiðiárinu 2014/2015. Tegundagjöldin voru ákveðin samkvæmt svonefndum afkomustuðlum viðkomandi nytjastofna, og gerð var breyting á ákvæði um frítekjumark og um tímabundna lækkun veiðigjalda vegna kvótakaupa.

Hinn 16. maí 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 53/2014 um breytingu á lögum um tekjuskatt, nr. 90/2003. Með lögnum var gerð sú breyting á ákvæðum tekjuskattslaga að takmörkuð skattskylda Seðlabanka Íslands vegna vaxtatekna tæki jafnframt til vaxta sem féllu til vegna milligöngu bankans um lánsfjármögnun ríkissjóðs. Var breytingin gerð vegna þess, að erlend greiðslumiðlunarfyrtæki höfðu í einhverjum tilvikum hafnað skráningu og miðlun með skuldabréfaútgáfu ríkissjóðs og borið því við að það skapaði flækjur að framangreint ákvæði tæki ekki til útgáfu Seðlabankans fyrir hönd ríkissjóðs, þó að undanþágur fengjust vegna tvísköttunarsamninga. Breytingunni var ætlað að auka til muna möguleika ríkissjóðs á að nýta tækifæri til útgáfu skuldabréfa á erlendum mörkuðum, þegar hagstæðar aðstæður skapast, og með því lækka vaxtakostnað ríkisins.

Hinn 16. maí 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 57/2014, um breytingu á lögum um fjárfestingar erlendra aðila í atvinnurekstri, nr. 34/1991. Með lögnum var dregið úr tilkynningarskyldu vegna erlendra fjárfestingar og nefnd

um erlenda fjárfestingu lögð niður. Tílefni lagasetningarinnar var meðal annars rökstutt álit ESA, dags. 12. febrúar 2014, þar sem talið var að tilkynningarskylda laga nr. 34/1991 bryti gegn ákvæðum EES-samningsins, þar sem hún væri of víðtæk og óþarflega íþyngjandi.

Hinn 16. maí 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 66/2014, um fjármálastöðugleikaráð. Með lögnum var settur á stofn formlegur vettvangur stjórnvalda, sem hefur yfirsýn yfir stöðu og þróun fjármálamarkaðar, sem skiptist annars vegar í fjármálastöðugleikaráð, þar sem sitja fjármála- og efnahagsráðherra, seðlabankastjóri og forstjóri Fjármálaeftirlitsins, og hins vegar sérfræðinganefnd (kerfisáhættunefnd) sem undirbýr umfjöllun fjármálastöðugleikaráðs. Með setningu laganna var brugðist við einni þeirra meginveilna sem í ljós komu í kjölfar fjármálakreppunnar, þ.e. skorti á tengslum heildar- og eindaeftirlits á fjármálamörkuðum, sem leiddi til þess að enginn einn aðili hafði heildaryfirsýn yfir stöðu fjármálakerfisins.

Hinn 16. maí 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 52/2014, um breytingu á lögum um loftslagsmál nr. 70/2012. Breytingin framlengdi aðlögunarfresti flugrekenda vegna viðskiptakerfa með losunarheimildir og fól ráðherra að setja reglugerð sem innleiddi breytingar á reglugerð ESB um alþjóðlega losun frá flugi. Breytingarnar eiga að gilda frá og með árinu 2020.

Hinn 16. maí 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 67/2014, um breytingu á lögum um gjaldeyrismál nr. 87/1992. Gerðar voru tvær breytingar á lögnum. Annars vegar var hugtakið arður skilgreint og hins vegar voru ákvæði um refsingar lögðila styrkt.

Hinn 16. maí 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 78/2014, um greiðslur yfir landamæri í evrum. Með lögnum voru innleidd í íslenskan rétt ákvæði tveggja reglugerða Evrópuþingsins og ráðsins sem fjalla um greiðslur yfir landamæri í evrum. Samning og samþykkt reglugerðanna var hluti af heildarendurskoðun Evrópusambandsins á reglum sínum á sviði rafrænnar greiðslumiðlunar en grunnsað þeirrar endurskoðunar var tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins um greiðsluþjónustu á innri markaðnum (e. Payment Services Directive eða PSD). Markmið reglugerðanna er að veita borgurum og fyrirtækjum samræmda, örugga, notendavæna og áreiðanlega greiðsluþjónustu í evrum á samkeppnishæfu verði innan EES, jafnframt því að tryggja að gjöld vegna greiðslna í evrum yfir landamæri ríkja innan EES séu hliðstæð því sem gerist vegna greiðslna í evrum innanlands.

Hinn 21. maí 2014 ákvað peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands að halda vöxtum bankans óbreyttum. Daglánavextir voru 7,00%, vextir af lánum gegn veði til sjö daga voru 6,00%, hámarksvextir á 28 daga innstæðubréfum 5,75% og innlánsvextir 5,00%.

Hinn 21. maí 2014 kynnti peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands breytingar á stjórnþækjum peningastefnunnar. Markmið breytinganna var að auka virkni lausafjárstyringar bankans og stuðla eftir því sem mögulegt væri að meiri hagkvæmni út frá efnahag hans. Frekari breytingar voru sagðar mögulegar síðar.

Hinn 23. maí 2014 kvað Hæstiréttur upp dóm í máli nr. 287/2014, máli Eignasafns Seðlabanka Íslands hf. (ESÍ) gegn Sparisjóðabankanum (SPB) hf. Kærður var úrskurður héraðsdóms þar sem leyst var úr ágreiningi um kröfu ESÍ hf. við slit SPB hf. Krafa ESÍ hf. var til komin vegna þess að ESÍ hf., Nýja Kaupþing banki (N) og Byr sparisjóður (B) yfirtóku tilteknar skuldbindingar SPB hf. með ákvörðun Fjármálaeftirlitsins 17. apríl 2009. ESÍ hf. taldi raunvirði eignanna, sem áttu að mæta áðurgreindum skuldbindingum, hafa verið lægra en bókfært virði þeirra og þær því ekki jafnverðmætar hinum yfirteknu skuldbindingum. Félagið hefði þannig verið vanhaldið í lögskiptunum. Í hinum kærða úrskurði, sem staðfestur var með vísan til forsendna hans í Hæstarétti, kom fram að ESÍ hf. hefði fært fullnægjandi sönnur á að munur hefði verið á verðmæti þeirra skuldbindinga sem ESÍ hf. tók að sér að greiða fyrir SPB hf. og raunvirði þeirra eigna sem SPB hf. afhenti félaginu sem gagn gjald. Bæri SPB að greiða ESÍ hf. umræddan mismun. Þá var talið að SPB hf. bæri enn fremur að greiða ESÍ hf. það sem upp á vantaði í uppgjöri SPB við N og B, en ESÍ hf. hafði tekið að sér að greiða þann mismun. Var því fallist á að ESÍ hf. ætti fjárkröfur á hendur SPB hf. og var kröfu félagsins skipað í réttindaröð samkvæmt 113. gr. laga nr. 21/1991. Í dómi Hæstaréttar var niðurstaða hins kærða úrskurðar staðfest og tekið fram í því sambandi að ekki yrði talið að breytt kröfugerð ESÍ hf. í héraði hefði falið í sér nýjar málsástæður.

Hinn 30. maí 2014 undirritaði iðnaðar- og viðskiptaráðherra fjárfestingarsamning við Thorsil ehf. vegna fyrirhugaðrar kísilverksmiðju félagsins í Helguvík á Reykjanesi. Var gert ráð fyrir að verksmiðjan yrði komin í fullan rekstur í byrjun árs 2017.

Á vormánuðum 2014 var nokkuð um kjaradeilur milli starfsmanna og atvinnurekenda í samgöngugeiranum sem flestum lauk án átaka. Alþingi samþykkti þó lög hinn 5. mars 2014 á yfirvinnubann sjómanna á Vestmannaeyjaferjunni Herjólfri sem frestuðu aðgerðum sjómanna fram til 15. september. Skrifað var undir samning milli aðila í byrjun september. Hinn 15. maí voru sett lög á aðgerðir flugmanna hjá Icelandair. Skyldi deilan útkljáð með gerðardómi ef samningar næðust ekki 15. júlí eða fyrr. Samningar náðust 22. maí. Hinn 18. júní var Alþingi kvatt saman mánuði eftir venjulega þingfrestun til að fjalla um bann við aðgerðum flugvirkja, sem höfðu boðað verkfall gegn Icelandair að morgni hins 19. júní en áður lagt niður vinnu einn dag. Skyldi deilan fara fyrir gerðardóm ef ekki næðust samningar fyrir 1. júlí. Flugvirkjar drógu verkallsboðunina til baka og samningar tókust 4. júlí.

Júní 2014

Hinn 5. júní 2014 seldi Landsbankinn hf. 9,9% eignarhlut í Framtakssjóði Íslands (FSÍ) slhf. og allan eignarhlut sinn í IEI slhf. eða sem nemur 27,6%. Í árslok 2013 var FSÍ skipt upp í tvö félög, FSÍ slhf. og IEI slhf. Heildarsöluandvirðið var rúmlega 7 ma.kr. og voru kaupendur í hópi núverandi hluthafa FSÍ og IEI.

Hinn 10. júní 2014 var greint frá því að samið hefði verið um að ríkið tæki yfir nær allar lífeyrisskuldbindingar ellefu hjúkrunarheimila vegna starfsmanna þeirra í B-deild Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins og Lífeyrissjóðs hjúkrunarfræðinga eða sem nemur tæplega 6 ma.kr.

Hinn 11. júní 2014 tilkynnti Seðlabankinn ákvörðun um að hefja regluleg gjaldeyriskaup að nýju. Var ákveðið að bankinn keypti 3 milljónir evra af viðskiptavökum á gjaldeyrismarkaði í viku hverri.

Hinn 11. júní 2014 ákvað peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands að halda vöxtum bankans óbreyttum. Daglánavextir voru 7,00%, vextir af lánum gegn veði til sjö daga voru 6,00%, vextir á 7 daga bundnum innlánnum 5,75% og vextir á viðskiptareikningum 5,00%.

Hinn 15. júní 2014 staðfesti matsfyrirtækið Moody's óbreytt láns hæfi fyrir Ríkissjóð Íslands. Láns hæfiseinkunnir Ríkissjóðs Íslands Baa3/P-3 fyrir langtíma- og skammtímaskuldbindingar héldust óbreyttar með stöðugum horfum.

Hinn 17. júní 2014 tilkynnti Seðlabankinn um breytingar á gjaldeyrisreglum, sem tækju gildi hinn 19. júní. Athugun bankans hefði leitt í ljós að ýmsar tegundir samninga erlendra tryggingafélaga, sem boðnir væru til kaups hér á landi, fælu í sér sparnað eða söfnun erlendis, sem væri óheimilt samkvæmt lögum um gjaldeyrismál frá nóvember 2008. Seðlabankinn hefði hins vegar beðið með aðgerðir uns ljóst væri að önnur stjórnvöld og Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn væru sama sinnis. Reglubreytingarnar nú væru ætlaðar til að draga úr óhagræðinu af síðbúinni framfylgd Seðlabankans á lögunum frá 2008.

Hinn 24. júní 2014 fóru fram útboð þar sem Seðlabankinn bauðst til að kaupa evrur í skiptum fyrir krónur, annars vegar til fjárfestingar til langs tíma í íslensku atvinnulífi og hins vegar gegn greiðslu í ríkisverðbréfum. Einnig kallaði Seðlabankinn eftir tilboðum frá aðilum sem vildu selja íslenskar krónur gegn greiðslu í reiðufé í erlendum gjaldeyri. Niðurstaða útboða um kaup á evrum var sú að tilboðum að fjárhæð 35,9 milljónir evra var tekið. Útboðsverðið var ákvarðað 186 kr. fyrir hverja evru. Niðurstaða útboðs um kaup á krónum fyrir evrur var sú að tilboðum að fjárhæð 6,7 ma.kr. var tekið. Útboðsverðið var ákvarðað 186 kr. fyrir hverja evru. Í hvoru útboði var öllum samþykktum tilboðum tekið á sama verði.

Hinn 24. júní 2014 veitti Fjármálaeftirlitið Orkuveitu Reykjavíkur innheimtuleyfi samkvæmt innheimtulögum, nr. 95/2008. Innheimtuleyfið tekur til frum- og milliinnheimtu gjaldfallinna peningakrafna fyrir aðra og innheimtu eigin peningakrafna sem aðili hefur keypt í þeim tilgangi að innheimta þær sjálfur í atvinnuskyni.

Hinn 30. júní 2014 samþykkti Fjármálaeftirlitið samruna Sparisjóðs Bolungarvíkur við Sparisjóð Norðurlands ses. Sparisjóður Norðurlands tekur við öllum réttindum og skyldum Sparisjóðs Bolungarvíkur og verða sjóðirnir sameinaðir undir nafni Sparisjóðs Norðurlands.

Júlí 2014

Hinn 1. júlí 2014 var opnað fyrir að iðgjöld viðbótarlífeyrissparnaðar verði nýtt skattfrjálst næstu þrjú árin til að greiða niður húsnæðislán eða til húsnæðissparnaðar. Skattfrelsið takmarkast við 4% framlag launþega og 2% framlag launagreiðanda, að hámarki 500 þ.kr. á ári hjá einstaklingum og 750 þús. kr. hjá samsköttuðum einstaklingum.

Hinn 7. júlí 2014 fór fram umræða í framkvæmdastjórn Alþjóðagjaldeyrissjóðsins um fjórðu eftirfylgniskýrslu vegna efnahagsáætlunar íslenskra stjórnvalda og sjóðsins sem lauk í ágúst 2011. Sendinefnd á vegum sjóðsins heimsótti Ísland dagana 13. til 23. maí. Í álitum framkvæmdastjórnarinnar kemur fram að bati héldi áfram, en arfleifð kreppunnar væri til trafala. Viðleitni stjórnvalda til að vikja henni til hliðar og losa um fjármagnshöftin hefðu í för með sér talsverða áhættu. Þörf væri á alhliða stuðningi við þjóðhags- og fjármálalegan stöðugleika sem byggður væri á vænlegum horfum í utanríkisviðskiptum og öflugum varasjóðum.

Hinn 8. júlí 2014 gekk Ríkissjóður Íslands frá samningum um útgáfu skuldabréfa að fjárhæð 750 milljónir evra, sem jafngilti um 116 ma.kr. Var þetta fyrsta opinbera útgáfa ríkissjóðs í Evrópu síðan 2006. Skuldabréfin bera 2,5% fasta vexti og voru gefin út til 6 ára á ávöxtunarkröfunni 2,56%. Umsjón útgáfunnar var í höndum Citibank, Barclays, Deutsche Bank og J.P. Morgan.

Hinn 9. júlí 2014 var tilkynnt að samið hefði verið við lögmannastofuna Cleary Gottlieb Steen & Hamilton LLP og ráðgjafafyrirtækið White Oak Advisory LLP um ráðgjöf við losun fjármagnshafna. Vinnu lögmannastofunnar myndi stýra Lee Buchheit, sem vann fyrir íslenska ríkið í Icesave-deilunni. Þá myndi Anne Krueger, fyrrum aðstoðarframkvæmdastjóri Alþjóðagjaldeyrissjóðsins, og fjárfestingarbankinn JP Morgan liðsinna íslenskum stjórnvöldum.

Hinn 11. júlí 2014 tilkynnti Seðlabankinn að ákveðið hefði verið að auka reglubundin vikuleg gjaldeyriskaup úr þremur milljónum evra í sex milljónir evra.

Hinn 16. júlí 2014 ákvað Eftirlitsstofnun EFTA (ESA) að láta lokið rannsókn sinni á málefnum Íbúðalánasjóðs eftir að íslensk stjórnvöld féllust á að gera veigamiklar breytingar á starfsemi sjóðsins til að tryggja að starfsemin samræmist ríkisstyrkjareglum EES-samningsins. Eftir þær breytingar verður starfsemi Íbúðalánasjóðs háð ákveðnum takmörkunum. Þar ber helst að nefna að lán sjóðsins munu að hámarki nema 24 milljónum króna jafnframt því sem hlutfall lána af verðmæti eigna skal að lágmarki vera 60% og að hámarki 80%. Af þessu leiðir að hámarksverðmæti eigna sem lánað verður út á verður 40 milljónir króna. Þessar takmarkanir verða háðar árlegri endurskoðun. Þar að auki munu leigufélög þurfa að uppfylla ákveðin félagsleg skilyrði til að standast láns hæfismat sjóðsins.

Hinn 18. júlí 2014 breytti matsfyrirtækið Standard & Poor's horfum um láns hæfi Ríkissjóðs Íslands úr stöðugum í jákvæðar vegna kröftugs hagvaxtar og batnandi stöðu opinberra fjármála. Láns hæfiseinkunn ríkissjóðs var staðfest BBB- fyrir langtímaskuldbindingar og A-3 fyrir skammtímaskuldbindingar.

Hinn 22. júlí 2014 greindi matsfyrirtækið Standard & Poor's frá því að það hefði lækkað láns hæfismat Íbúðalánasjóðs til langs tíma úr BB í BB- með stöðugum horfum.

Hinn 22. júlí 2014 var tilkynnt um 735 milljóna evra fyrirframgreiðslu Ríkissjóðs Íslands og Seðlabanka Íslands á lánum frá Norðurlöndunum sem tekin voru í tengslum við efnahagsáætlun stjórnvalda frá 2008 sem studd var af Alþjóðagjaldeyrissjóðnum. Með því var lokið við að endurgreiða lán sem tekin voru hjá Norðurlöndunum eftir áföllin 2008 og námu samtals 1.775 milljónum evra. Ákvörðun um fyrirframgreiðslu var tekin í framhaldi af 750 milljóna evra skuldabréfaútgáfu ríkissjóðs á Evrópumarkaði sem tilkynnt var um 8. júlí.

Hinn 28. júlí 2014 voru birtar niðurstöður úr álagningu opinberra gjalda á einstaklinga. Framteljendum fjölgaði um 1,1% milli ára og tekjuskatts- og útsvarsstofn hækkaði um 6%. Samanlögð álagning tekjuskatts og útsvars nam 261 ma.kr. og hækkaði um 7% milli ára.

Ágúst 2014

Hinn 1. ágúst 2014 staðfesti matsfyrirtækið Fitch Ratings láns hæfiseinkunnir Ríkissjóðs Íslands, þ.e. BBB fyrir skuldbindingar í erlendum gjaldmiðlum og BBB+ fyrir skuldbindingar í innlendum gjaldmiðli. Horfur fyrir láns hæfi Ríkis-

sjóðs Íslands voru metnar stöðugar. Landsþakið (e. Country ceiling) var staðfest sem BBB og jafnframt var staðfest lánsþæfiseinkunnin F3 fyrir skammtímaskuldbindingar í erlendum gjaldmiðlum.

Hinn 15. ágúst 2014 var tilkynnt að Már Guðmundsson hefði verið skipaður í stöðu seðlabankastjóra til fimm ára, en hann hafði áður gegnt starfinu frá 2009.

Hinn 20. ágúst 2014 ákvað peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands að halda vöxtum bankans óbreyttum. Daglánavextir voru 7,00%, vextir af lánum gegn veði til sjö daga voru 6,00%, vextir á 7 daga bundnum innlánunum 5,75% og vextir á viðskiptareikningum 5,00%.

Hinn 27. ágúst 2014 fékk Landsbankinn staðfesta grunnlýsingu vegna útgáfu skuldabréfa í erlendum gjaldmiðlum í kauphöllinni í Dublin á Írlandi. Um er að ræða EMTN-skuldabréfaramma (e. Euro Medium Term Note Programme) sem gefur Landsbankanum færi á að gefa út skuldabréf að jafnvirði allt að 1 ma. evra í ýmsum gjaldmiðlum á föstum eða fljótandi vöxtum.

Hinn 28. ágúst 2014 veitti EFTA-dómstóllinn ráðgefandi álit í máli Gunnars V. Engilbertssonar gegn Íslandsbanka hf. nr. E-25/13 og svaraði spurningum sem Héraðsdómur Reykjavíkur vísaði til hans um túlkun tilskipunar 93/13/EBE frá 5. apríl 1993 um óréttmæta skilmála í neytendasamningum. Stefnandi tók á árunum 2005-2007 verðtryggt fasteignalán hjá Íslandsbanka en hætti um mitt ár 2009 að greiða af láninu. Í málarekstri sem fylgdi í kjölfarið reyndi meðal annars á það hvort verðtryggingin væri óréttmætur skilmáli í andstöðu við nefnda tilskipun. Í áliti EFTA-dómstólsins kom m.a fram að það væri í höndum landsdómstóla að ákveða hvort samningsskilmálar um verðtryggingu lána væru undanþegnir gildissviði tilskipunarinnar. Kæmist landsdómstóll að þeirri niðurstöðu að samningsskilmálararnir féllu undir tilskipunina bæri dómstólnum að meta hvort skilmálararnir væru óréttmætir. Við matið bæri að hafa hliðsjón af skýringum EFTA-dómstólsins á hugtakinu „óréttmætur skilmáli“. Enn fremur sagði í áliti EFTA-dómstólsins að tilskipunin bannaði ekki skilyrðislaust verðtryggingarákvæði í samningum og að verðtryggingarákvæði teldist ekki óréttmætur samningsskilmáli skv. 3. mgr. 3. gr. tilskipunarinnar sbr. einnig d-lið 2. mgr. viðauka hennar ef vísitölubinding væri lögleg og aðferð við útreikning verðbreytinga lýst rækilega í samningi. Dómstóllinn taldi mikilvægt að neytandi fengi nægilegar upplýsingar um skilmála samnings og afleiðingar hans áður en hann veitti samþykki sitt. Slíkt væri forsenda upplýst samþykkis og ætti sérstaklega við þar sem aðilar kæmu sér saman um verðtryggingu sem leiddi sjálfkrafa til breytinga á höfuðstól skuldarinnar og væri grundvölluð á forskrift lánveitanda. EFTA-dómstóllinn taldi einnig að 1. mgr. 6. gr. tilskipunarinnar verði að túlka svo að ef landsdómstóll úrskurði að tiltekinn samningsskilmáli sé óréttmætur samkvæmt tilskipuninni beri honum að tryggja að skilmálinn sé óskuldbindandi fyrir neytandann að því gefnu að samningurinn geti haldið gildi sínu að öðru leyti. Sjá nánar: http://www.eftacourt.int/uploads/tx_nvcases/25_13_Judgment_IS_01.pdf

Hinn 29. ágúst 2014 rétt upp úr miðnætti, hófst gos nálægt Bárðarbungu eftir mikla jarðskjálftavirkni. Gosið fór rólega af stað, en óx mjög á nýrri sprungu þegar leið á september. Þótt gosið væri langt frá byggð, olli gasmengun talsverðum vanda, svo að á köflum þótti ekki óhætt að vera úti við í byggð, síst fyrir viðkvæma. Lýst var yfir goslokum 28. febrúar 2015. Þá var hraunið orðið nær 85 ferkílómetrar að flatarmáli, stærra en í nokkru gosi á Íslandi síðan í Skaftáreldum 1783-5. Talsverður kostnaður hlaut af vöktun og rannsóknum, og var 687 m.kr. veitt til þessara verkefna á fjárákalogum 2014.

September 2014

Hinn 2. september 2014 fóru fram útboð þar sem Seðlabankinn bauðst til að kaupa evrur í skiptum fyrir krónur, annars vegar til fjárfestingar til langs tíma í íslensku atvinnulífi og hins vegar gegn greiðslu í ríkisverðbréfum. Einnig kallaði Seðlabankinn eftir tilboðum frá aðilum sem vildu selja íslenskar krónur gegn greiðslu í reiðufé í erlendum gjaldeyri. Niðurstaða útboða um kaup á evrum var sú að tilboðum að fjárhæð 28,4 milljónir evra var tekið. Útboðsverðið var ákvarðað 181 kr. fyrir hverja evru. Niðurstaða útboðs um kaup á krónum fyrir evrur var sú að tilboðum að fjárhæð 5,1 ma.kr. var tekið. Útboðsverðið var ákvarðað 181 kr. fyrir hverja evru. Í hvoru útboði var öllum samþykktum tilboðum tekið á sama verði.

Hinn 11. september 2014 tilkynnti Seðlabankinn að samið hefði verið við þýska tryggingafélagið Allianz um tryggingasamninga sem Allianz á Íslandi hafði boðið viðskiptavinum sínum hér á landi. Hérlandum viðskiptavinum Allianz

var gert kleift að halda óbreyttu sambandi við félagið. Til að draga úr neikvæðum áhrifum á greiðslujöfnuð Íslands myndi tryggingafélagið koma með erlendan gjaldeyri til landsins til mótvægis við yfir helming framtíðariðgjaldagreiðslna sem fara úr landi á grundvelli núgildandi samninga yfir gildistíma samkomulagsins. Vegna nýrra tryggingasamninga skyldi tryggingafélagið koma með erlendan gjaldeyri til landsins til mótvægis við framtíðariðgjaldagreiðslur sem fara myndu úr landi á grundvelli þeirra samninga yfir gildistíma samkomulagsins. Í framhaldinu var gert sams konar samkomulag við fleiri aðila.

Hinn 19. september 2014 undirritaði félagsmálaráðherra breytingar á reglugerðum 522/2004 og 540/2006. Breytingarnar fela í sér að hámarkslán Íbúðalánasjóðs til einstaklinga hækkar úr 20 m.kr. í 24 m.kr., hlutfall hámarksfjárhæðar ÍLS-veðbréfs af fasteignamati íbúðarhúsnæðis er hækkað úr 40% í 60% og heimilt verður að veita einstaklingum lán til kaupa á fasteignum sem metnar verða að hámarki 40 m.kr. samkvæmt fasteignamati.

Hinn 22. september 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 94/2014, um breytingu á lögum um nauðungarsölu, nr. 90/1991. Með lögunum var gerðarþolum nauðungarsölu heimilað að óska eftir því að töku ákvörðunar um framhald uppboðs eða ráðstöfun eignar á almennum markaði yrði frestað fram yfir 1. mars 2015, enda væri um að ræða íbúðarhúsnæði gerðarþola sem sótt hefði um leiðréttingu fasteignaveðlána samkvæmt lögum um leiðréttingu verðtryggðra fasteignaveðlána.

Hinn 23. september 2014 birti MP banki frétt þess efnis að bankinn hefði selt dótturfélag sitt í Litháen, MP Pension Funds Baltic, fjárfestingarfélaginu Invalda LT AB. Söluverðið var 3,3 m. evra eða um 508 m.kr.

Hinn 23. september 2014 ákvað bankaráð Seðlabankans, með vísan í skýrslu Ríkisendurskoðunar, að draga til baka greiðslu á málskostnaði seðlabankastjóra í máli sem hann höfðaði til að fá hnekkkt brigðum á launasamningi sem var gerður við hann þegar hann tók við starfi 2009.

Hinn 25. september 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 96/2014, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda o.fl., nr. 129/1997. Með þeim var framlengd heimild lífeyrissjóða til að hafa 13% mismun milli eigna og skulda í ársreikningi 2013 án þess að skylt yrði að breyta samþykktum viðkomandi sjóðs svo sem skylt væri ef munurinn væri meiri en 10% samkvæmt 39. gr. síðarnefndra laga. Einnig var heimild til reksturs með með meira en 10% mismun eigna og skuldbindinga framlengd úr 6 árum í 7.

Hinn 25. september samþykkti Alþingi lög nr. 97/2014, um breytingu á lögum um lögbann og dómsmál til að vernda heildarhagsmunum neytenda, nr. 141/21. Með breytingunni var innleidd tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins nr. 2009/22/EB.

Hinn 26. september 2014 undirritaði iðnaðar- og viðskiptaráðherra fjárfestingarsamning við Silicor Materials hf. um byggingu verksmiðju á Grundartanga til að framleiða 19 þús. tonn af sólarkísli á ári. Búist er við að framleiðsla hefjist síðari hluta árs 2016 og full afköst náist árið 2017.

Hinn 26. september 2014 var tilkynnt að utanríkisráðherra hefði undirritað tvísköttunarsamning við Albaníu fyrir hönd Íslands. Hinn 14. nóvember var sagt frá tvísköttunarsamningi við Kýpur.

Hinn 30. september 2014 svaraði Seðlabankinn erindi gamla Landsbankans LBI hf. um undanþágur frá ákvæðum laga um gjaldeyrismál, þ.e. frá gjaldeyrishöftum, til þess að LBI gæti greitt forgangskröfuhöfum hlutagreiðslur. Seðlabankinn taldi þessa eftirgjöf ekki mögulega, þar eð greiningu á áhrifum hennar á greiðslujöfnuð o.fl. væri ólokið, auk þess sem ólokið væri stefnumótunarvinnu stjórnvalda um losun fjármagnshafta. Seðlabankinn taldi hins vegar góðar líkur á að hægt yrði að gefa efnislegt svar við erindi LBI hf. á allra næstu vikum.

Október 2014

Hinn 1. október 2014 ákvað peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands að halda vöxtum bankans óbreyttum. Daglánavextir voru 6,75%, vextir af lánum gegn veði til sjö daga voru 5,75%, vextir á 7 daga bundnum innlánum 5,75% og vextir á viðskiptareikningum 5,00%.

Hinn 2. október 2014 var fyrsti fundur nýstofnaðrar kerfisáættunefndar haldinn. Nefndin skal koma saman til fundar að minnsta kosti fjórum sinnum á ári, samanber lög nr. 66 frá 28. maí 2014, um fjármálastöðugleikaráð,

en nefndin starfar fyrir fjármálastöðugleikaráð og gerir tillögur til ráðsins. Verkefni nefndarinnar er að leggja mat á ástand og horfur í fjármálakerfinu, kerfisáhættu og fjármálastöðugleika hér á landi.

Hinn 14. október 2014 breytti alþjóðlega matsfyrirtækið Standard and Poor's (S&P) horfum á láns hæfi Landsbankans úr stöðugum í jákvæðar og staðfesti BB+/B lang- og skammtímaeinkunn bankans. Einnig staðfesti matsfyrirtækið BB+ láns hæfiseinkunn Arion banka og breytti horfum úr stöðugum í jákvæðar. Loks breytti fyrirtækið horfum Íslandsbanka úr stöðugum í jákvæðar og staðfesti láns hæfismat bankans sem var BB+/B.

Hinn 14. október 2014 var tilkynnt um samkomulag um innleiðingu Evrópureglna um þrjár evrópskar eftirlitsstofnanir á fjármálamarkaði á Evrópska efnahagssvæðinu. Allar bindandi ákvarðanir gagnvart Íslandi, Noregi og Liechtenstein verða teknar af Eftirlitsstofnun EFTA. Verður hægt að bera þær undir EFTA-dómstólinn. Stofnanirnar þrjár eru Bankastofnun Evrópu (EBA), Verðbréfamarkaðsstofnun Evrópu (ESMA) og Vátryggingastofnun Evrópu (EIOPA). Til viðbótar starfar kerfisáhætturáð, European Systemic Risk Board (ESRB). Innleiðingin er forsenda áframhaldandi virkrar þátttöku EFTA/EES-ríkjanna á innri markaðnum með fjármálaþjónustu.

Hinn 15. október 2014 var starfsleyfi LBI hf., gamla Landsbankans, afturkallað að fullu á grundvelli heimildar í 6. tl. 1. mgr. 9. gr. laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki. Áður hafði Fjármálaeftirlitið afturkallað starfsleyfi LBI hf. að hluta með bréfi dagsettu 15. september á grundvelli sömu heimildar.

Hinn 17. október 2014 fullyrkti fyrrverandi forstjóri Kaupþings að banki hans hefði í október 2008 fengið 85 ma.kr. lán frá Seðlabanka Íslands án þess að gengið hefði verið frá veði. Af þessu tilefni gaf Seðlabankinn út yfirlýsingu um hið gagnstæða.

Hinn 23. október 2014 samþykkti stjórn Landsbréfa hf. að verðbréfasjóðnum Landsbréf – LREAL skuli slitið og hlutdeildarskírteini sjóðsins afskráð úr Kauphöll. Slitin voru framkvæmd 20. nóvember 2014 og var síðasti dagur viðskipta með hlutdeildarskírteini sjóðsins þann 18. nóvember 2014.

Hinn 23. október 2014 gengu Íslandsbanki og Reitir fasteignafélag frá samningum um nýja lánveitingu til Reita að fjárhæð 11 ma.kr. Lánveitingin skyldi nýtt til lokagreiðslu tveggja lána við Hypotheckenbank Frankfurt AG. Uppgreiðsla lánanna er fyrsti liður í heildarendurfjármögnun Reita.

Hinn 23. október 2014 samþykkti Alþingi lög nr. 104/2014, um breytingu á lögum um evrópsk samstarfsráð í fyrirtækjum, nr. 61/1999. Með lögunum var innleidd tilskipun 2009/38/EB um sama efni. Markmið breytinganna var að tryggja betur upplýsingamiðlun og samráð við starfsmenn sem starfa í fyrirtækjum eða fyrirtækjasamstæðum er starfa í a.m.k. tveimur ríkjum á Evrópska efnahagssvæðinu án þess að leggja of miklar byrðar á viðkomandi fyrirtæki.

Hinn 23. október 2014 samþykkti Alþingi lög nr. 107/2014, um breytingu á lögum um Ábyrgðasjóð launa, nr. 88/2003. Með breytingunni voru lagfærðir ágallar sem höfðu verið á innleiðingu á tilskipun um vernd til handa launafólki vegna gjaldþrots vinnuveitanda.

Hinn 23. október 2014 samþykkti Alþingi lög nr. 105/2014, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, sem innleiða í íslensk lög reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins nr. 492/2011 um frjálsa för launafólks innan ESB.

Hinn 27. október 2014 hófst verkfall hjá félagsmönnum Læknafélags Íslands sem starfa hjá ríkinu. Því lauk með því að skrifað var undir kjarasamninga í byrjun janúar 2015 og gilda þeir til aprílloka 2017. Áætlað var að launahækkunar á samningstímanum yrðu rúmlega 30%.

Hinn 30. október 2014 greindi Íslandsbanki frá því að 27,5% hlutur bankans í Íslenskum verðbréfum hf. hefði verið seldur. Kaupendur voru m.a. MP banki og Lifeyrissjóður verslunarmanna og félag í eigu Garðars K. Vilhjálmssonar.

Nóvember 2014

Hinn 5. nóvember 2014 ákvað peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands að lækka vexti bankans um 0,25 prósentur. Var það fyrsta vaxtabreyting bankans síðan daglánavextir voru 6,75%, vextir af lánum gegn veði til sjö daga voru 5,75%, vextir á 7 daga bundnum innlánum 5,00% og innlánsvextir 4,75%.

Hinn 10. nóvember 2014 féll dómur Hæstaréttar í máli Kaupþings hf. gegn Aresbank S.A., nr. 707/2014. Ágreiningur aðila laut að því hvort greiðslur Kaupþings hf. til Aresbank S.A. ætti að umreikna miðað við sölugengi Seðlabanka Íslands fyrir evru á greiðsludegi hinn 16. ágúst 2013 eða við sölugengi evrunnar þegar kveðinn var upp úrskurður um slit Kaupþings hf. hinn 23. apríl 2009. Aresbank S.A. hafði að kröfu Kaupþings hf. undirritað sérstakt eyðublað þess efnis að hann óskaði eftir að fá greiðsluna innta af hendi í evrum miðað við skráð gengi evru 22. apríl 2009. Hæstiréttur staðfesti niðurstöðu héraðsdóms og sagði m.a. að samkvæmt 3. mgr. 99. gr. laga nr. 21/1991 skyldu kröfur á hendur þrotabúi í erlendum gjaldmiðlum færðar yfir í íslenskar krónur eftir skráðu sölugengi á þeim degi, sem úrskurður hefði gengið um gjaldþrotaskipti, enda væri ekki um að ræða kröfur, sem fullnægt yrði í réttindaröð við skiptin samkvæmt 109.-111. gr. sömu laga. Samkvæmt framangreindu breyttust kröfurnar í eitt skipti fyrir öll í kröfur í íslenskum krónum. Því yrði úthlutun upp í kröfur við lok gjaldþrotaskipta ákveðin eftir fjárhæð þeirra í krónum og greiðsla innt af hendi í þeim gjaldmiðli. Þó væri skiptastjóra heimilt í tilgreindum tilvikum, umfram skyldu, að inna greiðslu af hendi í erlendum gjaldmiðli. Slíkar greiðslur skyldi miða við gengi hins erlenda gjaldmiðils á greiðsludegi en ekki skráðu gengi á úrskurðardegi enda væri ekki lagastoð fyrir slíkri tilhögun. Þá var talið að undirritun Aresbank S.A. á ósk um útborgun krafna sinna í evrum miðað við tiltekið dagsgengi gæti ekki talist bindandi. Sjá nánar: <http://haestirettur.is/domar?nr=9950>

Hinn 10. nóvember 2014 var greint frá umsóknum um skuldaleiðréttingu ríkisstjórnarinnar. 69 þúsund umsóknir bárust. Bein framlög og skattaafslættir eiga að lækka höfuðstól íbúðalána um 150 ma.kr. á næstu þremur árum samkvæmt lögum sem Alþingi samþykkti hinn 16. maí 2014.

Hinn 13. nóvember 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 114/2014, um byggingarvörur, sem leystu af hólmi tiltekin ákvæði laga nr. 160/2010, um mannvirki. Með lögnum var innleidd reglugerð ESB nr. 305/2011 um samræmd skilyrði fyrir markaðssetningu byggingarvara.

Hinn 17. nóvember 2014 komst Fjármálaeftirlitið að þeirri niðurstöðu að Straumur fjárfestingabanki hf. væri hæfur til að fara með virkan eignarhlut í Íslenskum verðbréfum hf. sem næmi 25%. Straumur fjárfestingabanki hf. eignaðist 100% eignarhlut í félaginu Gunner ehf., sem fer með 64,3% eignarhlut í félaginu Íslensk eignastýring ehf., sem aftur fer með 21,83% eignarhlut í Íslenskum verðbréfum hf. Straumur fjárfestingabanki hf. er því virkur eigandi í Íslenskum verðbréfum með óbeinum hætti.

Hinn 24. nóvember 2014 tilkynnti utanríkisráðuneytið að gerðir hefðu verið loftferðasamningar við Armeníu, Búrúndí, Eþíópíu, Guyana, Míritíus, Nígeríu, Sri Lanka og Tsjad. Auk þess væru viðræður um samninga eða breytingar á samningum við fleiri þjóðir í gangi.

Hinn 24. nóvember 2014 veitti EFTA-dómstóllinn ráðgefandi álit í máli Sævars Jóns Gunnarssonar gegn Landsbankanum hf. nr. E-27/13. Var þar svarað spurningum Héraðsdóms Reykjavíkur um túlkun á tilskipun ráðsins nr. 87/102/EBE frá 22. desember 1986 um samræmingu á lögum og stjórnvísingum aðildarríkjanna varðandi neytendalán og tilskipun ráðsins nr. 93/13/EBE frá 5. apríl 1993 um óréttmæta skilmála í neytendasamningum. Árið 2008 tók stefnandi verðtryggt lán að fjárhæð 630 þ.kr. hjá Landsbankanum hf. Samkvæmt skilmálum lánsins var það með breytilegum vöxtum, tengt vísitölu neysluverðs og myndi höfuðstóll þess hækka í hlutfalli við hana. Í greiðsluáætlun sem lántaki undirritaði voru afborganir sundurliðaðar og þar miðað við 0% verðbólgu en ársverðbólga var 6-9% á árinu 2008. Af þeim sökum reyndist nafnvirði greiðslna af láninu talsvert hærra en samkvæmt greiðsluáætluninni. Í máli sem Sævar höfðaði á hendur Landsbankanum hélt hann því fram að fyrirkomulag samningsins hefði brotið gegn tilskipun um neytendalán og þeim íslensku lögum sem var ætlað að innleiða tilskipunina auk þess sem lánsamningurinn hefði haft að geyma óréttmætan skilmála í neytendasamningi. Nánar tiltekið að ekki hafi verið upplýst um heildarlántökukostnað með því að miða verðbólgu við 0%. EFTA-dómstóllinn taldi að hugtakið „heildarlánskostnaður“ í neytendalánatilskipuninni fæli í sér allan kostnað sem neytanda bæri skylda til að greiða samkvæmt lánsamningnum, að meðtöldum vöxtum og kostnaði sem leiddi af verðtryggingu höfuðstólsins. Lánsamningur sem gerði ráð fyrir 0% verðbólgu á tíma þegar verðbólga væri töluvert hærri, gæfi ekki rétta mynd af þeim kostnaði sem leiddi af verðtryggingu og þar með heildarlántökukostnaði. Ef þeirri vernd sem neytendalánatilskipunin veitti væri ekki teft í tvísýnu, væri það landsdómstóls að meta hvaða áhrif röng upplýsingagjöf af þessu tagi hefði og hvaða úrræðum væri hægt að beita af því tilefni. Ef lánastofnun léti hjá líða að upplýsa viðskiptavin sinn fyllilega um heildar-

lántökukostnað og árlega hlutfallstölu kostnaðar samkvæmt tilskipuninni um neytendalán, gæti það einnig talist til óréttmætra viðskiptahátta gagnvart neytendum samkvæmt tilskipun 2005/29/EBE um óréttmæta viðskiptahætti gagnvart neytendum á innri markaðnum. Sjá nánar: http://www.eftacourt.int/uploads/tx_nvcases/27_13_Judgment_IS.pdf

Hinn 25. nóvember 2014 undirritaði Landsbankinn samning um sölu á 31,2% eignarhlut sínum í greiðslumiðlunar-fyrirtækinu Borgun hf. Söluverðið var 2.184 m.kr. og að kaupunum stóð breiður hópur fjárfesta ásamt félagi á vegum stjórnenda Borgunar. Kaupsamningurinn var gerður með fyrirvara um samþykki eftirlitsaðila, í samræmi við lög. Talsverð umræða varð um að salan fór ekki fram í opnu útboði þótt Landsbankinn væri nær algerlega í eigu íslenska ríkisins.

Desember 2014

Hinn 1. desember 2014 undirrituðu Seðlabanki Íslands og Fjármálaeftirlitið endurnýjaðan samstarfssamning. Markmið samningsins er að formbinda samvinnu og upplýsingaskipti stofnananna og samhæfa viðbrögð við kerfisáhættu á vettvangi fjármálastöðugleikaráðs. Til að leggja mat á ástand og horfur í fjármálakerfinu og kerfisáhættu hafa stofnanirnar sett á laggirnar fimm áhættumatshópa sem í sitja fulltrúar frá báðum stofnunum. Við upplýsingaöflun frá eftirlitsskyldum aðilum er leitast við að hafa samvinnu um þróun skýrslna. Lögð er áhersla á að upplýsingaskipti milli stofnananna séu tímanleg og reglubundin og miðlað á skilvirkan og öruggan hátt. Sama dag undirrituðu sömu stofnanir samkomulag um framkvæmd lausafjäreftirlits lánastofnana.

Hinn 1. desember 2014 tóku gildi reglur Seðlabanka Íslands um fjármögnunarhlutfall viðskiptabanka í erlendum gjaldmiðlum. Fjármögnunarhlutfallinu er ætlað að tryggja lágmark stöðugar fjármögnunar í erlendum gjaldmiðlum til eins árs og takmarka því að hve miklu leyti viðskiptabankar geta reitt sig á óstöðuga skammtímafjármögnun til þess að fjármagna langtímaútlán í erlendum gjaldmiðlum.

Hinn 4. desember 2014 tilkynnti Seðlabankinn að hann hefði veitt LBI hf., gamla Landsbankanum, undanþágu frá lögum um gjaldeyrismál sem gerði bankanum fært að inna af hendi greiðslur til forgangskröfuhafa að fjárhæð um 400 ma.kr. Þá hefði Seðlabankinn veitt LBI hf. vilyrði fyrir undanþágum vegna frekari hlutagreiðslna til forgangskröfuhafa af framtíðarinnheimtum hjá LBI hf., að því gefnu að slíkar undanþágur yrðu þá ekki taldar raska stöðugleika í gengis- og peningamálum.

Hinn 4. desember 2014 gekk í gildi samkomulag Landsbankans og LBI um breytingar á skilmálum skuldabréfa og verður lokagreiðsla Landsbankans til LBI innt af hendi í október 2026 í stað október 2018. Eftirstöðvar skuldarnar greiðast með tíu skuldabréfum sem koma til greiðslu á tveggja ára fresti, útgefnum í evrum, Bandaríkjadöllum og sterlingspundum. Hvenær sem er á tímabilinu hefur Landsbankinn heimild til að greiða skuldina niður að hluta eða að fullu án kostnaðar.

Hinn 9. desember 2014 luku Reitir fasteignafélag sölu á nýju hlutafé að andvirði 17 ma.kr. Salan var liður í endurfjármögnun félagsins, en einnig hefur verið samið um 51 ma.kr. lánsfjármögnun með sölu skuldabréfa og nýjum bankalánnum. Reitir eru stærsta fasteignafélag landsins, en eignasafnið er metið á um 100 ma.kr. Lífeyrissjóðir keyptu samtals 31% hlut, en stærstu einstöku eigendur félagsins eru eftir sem áður Arion banki sem á 31% hlut og Landsbankinn með 22%.

Hinn 10. desember 2014 ákvað peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands að lækka vexti bankans um 0,5 prósentur. Daglánavextir voru 6,25%, vextir af lánum gegn veði til sjö daga voru 5,25%, vextir á 7 daga bundnum innlánnum 4,50% og vextir á viðskiptareikningum 4,25%.

Hinn 15. desember 2014 voru samþykkt á Alþingi fjárukalög fyrir yfirstandandi ár. Tekjuáætlun ársins var hækkuð um 72 ma.kr. (11,8%) frá fjárlögum, einkum vegna skatta á tekjur og hagnað og vegna arðgreiðslna. Gjaldaáætlun var hækkuð um 30 ma. kr. (4,9%) og vógu þyngst útgjöld til lækunar á skuldum heimila, útgjöld vegna lífeyris-skuldbindinga og vaxtagjöld. Áætlaður afgangur á ríkissjóði hækkaði úr 900 m.kr. samkvæmt fjárlögum í 42 ma.kr.

Hinn 15. desember 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 129/2014, um breytingu á lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda o.fl., nr. 129/1997. Með breytingunni var heimild lífeyrissjóða til að eiga allt að 20% af hlutafé í samlagshlutafélagi framlengd um eitt ár til ársloka 2015.

Hinn 15. desember 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 122/2014, um breytingu á lögum um Seðlabanka Íslands, nr. 36/2001. Tilgangur breytinganna var að koma fjárhagslegum samskiptum ríkissjóðs og Seðlabankans í fastara form en áður og treysta fjárhagslegt sjálfstæði bankans. Þær breytingar sem gerðar voru með lögnum voru í fyrsta lagi þær að bankanum er gert að setja sér árlega markmið um eigið fé, á grundvelli tiltekinna viðmiða (eiginfjárbátta), en þessum viðmiðum væri ætlað að taka mið af kostnaði af rekstri bankans og þeirri áhættu og óvissu sem bankinn stæði frammi fyrir á hverjum tíma. Í öðru lagi að hagnaður bankans skyldi að megninu til renna í ríkissjóð, að teknu tilliti til óinnleysta reiknaðra tekna og gjalda, og þá þannig að óinnleystur bókfærður hagnaður myndaði ekki grundvöll til arðgreiðslu í ríkissjóð. Í samræmi við það var veitt skýr heimild til að halda sérstakan reikning, gangvirðisreikning. Jafnframt var bankanum veitt heimild til að ákveða, eftir ferli sem tilgreint er í lögnum, að ráðstafa hagnaði til uppbyggingar eigin fjár bankans. Í þriðja lagi var ríkissjóði gert, á grundvelli heimildar í fjárlögum, að leggja Seðlabankanum til eigið fé í formi markaðshæfra eigna ef bankinn kallar eftir auknu eigin fé í þeim tilgangi að uppfylla tiltekna lágmarkseiginfjárbörf. Nemur heimildin 52 ma.kr. Enn fremur var með lögnum heimilað að lækka stofnfé ríkissjóðs í Seðlabanka Íslands um 26 ma.kr.

Hinn 15. desember 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 123/2014, um breytingu á lögum um yfirséttanefnd o.fl. Með lögnum voru gerðar þær breytingar að yfirséttanefnd tók við verkefnum ríkistollanefndar og var ríkistollanefnd lögð niður og úrskurðarvald yfirséttanefndar endurskilgreint. Jafnframt var fellt brott úr lögum um virðisaukaskatt það skilyrði að ágreining um skattskyldu og skattfjárhæð virðisaukaskatts megi einungis bera undir dómstóla, hafi yfirséttanefnd áður úrskurðað um ágreininginn og skýrlega kveðið svo á, að bera megi ákvarðanir um alla þætti skattamála undir dómstóla.

Hinn 16. desember 2014 voru samþykkt á Alþingi fjárlög fyrir 2015. Tekjur lækka um 50 ma.kr. að raungildi frá fyrra ári miðað við áætlaða útkomu 2014 og spá um neysluverð. Munar mest um arðgreiðslur og eignarskatta. Gjöld lækka um 15 ma.kr. að raunvirði, mest vegna minni útgjalda til lækkunar heimilaskulda, þar sem útgjaldakúfurinn féll á árið 2014. Afgangur sem óx umtalsvert 2014 vegna óvæntra arsðtekna, lækkar samkvæmt þessu að mun, úr 38 ma.kr. 2014 í tæpa 4 ma.kr. 2015.

Hinn 16. desember 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 125/2014, um ýmsar forsendur frumvarps til fjárlaga fyrir árið 2015. Helstu breytingar voru að markaðar tekjur lífeyrissjóða af almennu tryggingagjaldi vegna örorkubyrði voru lækkaðar úr 0,325% af skattstofni 2014 í 0,26% 2015 og ákveðið var að starfsendurhæfingarsjóðir fengju ekki tekjur af almennu tryggingagjaldi á árinu 2015 frekar en árin 2013 og 2014. Jafnframt var tímabundin lækkun lægsta þreps tekjuskatts um 0,04% framlengd um ár, sem og jafnmikil hækkun útsvarsheimilda sveitarfélaga og tímabundin hækkun vaxtabóta. Þá var bótatímabil atvinnuleysistrygginga stýtt úr 36 mánuðum í 30 en ákvæði um þátttöku ríkisins í kostnaði við S-merkt lyf o.fl. voru styrkt.

Hinn 16. desember 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 130/2014, um vernd afurðarheita sem vísa til uppruna, landsvæðis eða hefðbundinnar sérstöðu. Lögin taka mið af reglugerð ESB nr. 115/2012 og er markmið þeirra að setja upp gæðakerfi fyrir afurðir með því að veita afurðarheiti vernd ef það vísar til uppruna.

Hinn 16. desember 2014 voru samþykkt á Alþingi lög nr. 124/2014 um breytingu á lögum um virðisaukaskatt o.fl. Með lögnum voru gerðar þær breytingar að almennt skatthlutfall virðisaukaskatts var lækkað úr 25,5% í 24%, lægra hlutfallið var hækkað úr 7% í 12%, undanþágum frá skattskyldu í virðisaukaskatti var fækkað og fólksflutningar í afþreyingarskyni gerðir skattskyldir í lægra skattþrepi virðisaukaskatt. Þá var almennt vörugjald afnumið og lög um vörugjald, nr. 97/1987 felld á brott. Loks voru fjárhæðir barnabóta hækkaðar.

Hinn 19. desember 2014 gaf sendinefnd á vegum Alþjóðagjaldeyrissjóðsins út helstu niðurstöður úttektar á íslensku efnahagslífi. Sendinefndin heimsótti Ísland dagana 8.–19. desember samkvæmt fjórðu grein Stofnsáttmála sjóðsins og eftirfylgni við efnahagsáætlun íslenskra stjórnvalda og sjóðsins. Skýrsla um úttektina var gefin út hinn 13. mars 2015 í kjölfar umræðu hjá framkvæmdastjórn sjóðsins.

Hinn 19. desember 2014 var tilkynnt um 50 ma.kr. fyrirframgreiðslu Seðlabanka Íslands á hluta lána frá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum með gjalddaga 2015, sem tekin voru í tengslum við efnahagsáætlun stjórnvalda og sjóðsins frá 2008. Að greiðslunni lokinni hafa stjórnvöld greitt 83% af láninu frá sjóðnum en heildarfjárhæð þess nam um 253 ma.kr.

Hinn 30. desember 2014 sendi Seðlabankinn ríkisstjórninni greinargerð vegna frávíks verðbólgu frá markmiði, eins og áskilið er í sameiginlegri yfirlýsingu ríkisstjórnar og bankans frá 27. mars 2001. Samkvæmt mælingu Hagstofunnar, sem birt var 19. desember, var tólf mánaða verðbólga miðað við vísitölu neysliverðs 0,8% í desember. Verðbólga fór því í fyrsta sinn síðan verðból gumarkmiðið var tekið upp árið 2001 niður fyrir neðri frávíkismörk, 1%.

Hinn 31. desember 2014 hækkaði persónuafsláttur um 0,8% frá fyrra ári í hlutfalli við hækkun neysliverðs næstliðna tólf mánuði. Þar sem tekjuskattsþrepin þrjú voru óbreytt (22,86%, 25,3% og 31,8%), hækkuðu skattleysismörk einnig um 0,8%, í rúmar 142 þús. kr. á mánuði, þegar tekið er tillit til tekjuskattshlutfallsins, útsvars og 4% frádráttar vegna lífeyrisiðgjalda. Mörk milli skattþrepa tekjuskatts hækkuðu lögum samkvæmt um 6,6% í hlutfalli við hækkun launavísitölu, og náði þá fyrsta þrep í staðgreiðslu upp í rúmar 309 þ.kr á mánuði, annað þrep upp í rúmar 836 þ.kr. en þriðja þrep gildir þar fyrir ofan. Samkvæmt þeim ákvörðunum sveitarfélaga sem vitað var um fyrir jól, var meðalútsvar óbreytt frá fyrra ári, 14,44%.